

Kela|Fpa

Kelan katsaus korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon ajankohtaisesta tilanteesta

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon neuvottelukunta 9.11.2023

Terveydenhuoltoetuksien osaamiskeskus
Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Kela|Fpa[®]

Ajankohtaista Kelassa

Kirsi Airinen, etuuspäällikkö

Sisältö | Ajankohtaista Kelassa

- YTHS:n palveluverkon hyväksyntä
- Kelan asettamat tavoitteet YTHS:lle vuosittain
- Lainsäädäntömuutokset ja toimeenpano
- Hoitotakuulainsäädännön toteutumisen seuranta
- YTHS:n taloudesta järjestäjän näkökulmasta

YTHS:n tekemän palveluverkkoesityksen hyväksyntä

- Kela huolehtii korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen riittävästä saatavuudesta ja saavutettavuudesta valtakunnallisesti sekä hyväksyy opiskeluterveydenhuollon palveluverkon (Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta 695/2019, 7 §).
- Palveluverkon tilannetta seurataan osapuolten välisissä Jatkuvan seurannan kokouksissa.
 - YTHS esittelee palveluverkon tilanteen, muutostarpeet ja perustelut muutostarpeille tarkemmin kerran vuodessa toukokuun seurantakokouksessa tai tarvittaessa aikaisemmin.
- 18.10.2023 hyväksyttiin palveluverkon muutosesitys
 - Muutoksia oli YTHS:n kaikilla viidellä maantieteellisellä alueella

Kelan asettamat tavoitteet YTHS:lle vuosittain

- Kela asettaa YTHS:lle vuosittain korkeakouluopiskelijoiden järjestämisvastuuseen perustuen laatua, vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta koskevat tavoitteet. (Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta 695/2019).
- Kelan tulee vuosittain seurata miten asetut tavoitteet ovat toteutuneet YTHS:llä.
- Asetut tavoitteet vuodelle 2023:
 1. Opiskelijoiden erityisen tuen tarpeen tunnistamisen tehostaminen, erityisen tuen tarjoaminen ja seuranta
 2. Hoitoon pääsyn toteutuminen terveydenhuoltolaissa ja opiskeluterveydenhuoltolaissa säädetyssä hoitotakuuajassa
 3. Hoitajaksoon sisältyvien vastaanottojen välisten hoitoon pääsyaikojen lyhentäminen
 4. Rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain mukaisten vaatimusten täytäntöönpano
 5. Raportoinnin kehittäminen
- Tavoitteiden asettaminen vuodelle 2024 on käynnissä
 - Tavoitteet asetetaan vuosittain 30.11. mennessä

Lainsäädäntömuutokset ja toimeenpano 1/4

Opiskeluterveydenhuoltolain (695/2019) muutokset HE 59/2023

- Voimaantuloon ja toimeenpanoon valmistautuminen
 - Rahoituksen käytännön toimeenpanon muutokset
 - Kelan ja YTHS:n välisen Palvelun kuvauksen päivitys
 - Terveystenhoitomaksun eräpäivien muutokset

Lainsäädäntömuutokset ja toimeenpano 2/4

Valtioneuvoston asetus korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon maksuista vuonna 2024, asetusehdotus lausuntokierroksella

- Vuoden 2024 valtion talousarviossa YTHS:n hyväksyttävien kustannusten kansallisen rahoitusosuuden arvioidaan olevan 89,9 milj. euroa.
 - Opiskeluterveydenhuoltolain mukaan hyväksyttävät kustannukset voivat vuosittain kasvaa enintään palkkakertoimen muutoksen verran. Palkkakertoimen muutos vuosina 2023-2024 on noin 5,07 %. Kansallisen rahoitusosuuden enimmäismäärä olisi noin 90,4 milj. euroa, joka on melko lähellä talousarviota.
- Vuosina 2020-2022 korkeakoulujen aloituspaikkoja lisättiin päätösperäisesti.
 - Uuden hallitusohjelman mukaan aloituspaikkoja lisätään myös tulevaisuudessa. Kuitenkaan OKM:stä saatujen tietojen mukaan tällä hetkellä ei vielä ole tiedossa aloituspaikkojen määrää, ajankohtia tai niiden vaikutusta opiskelijamääriin. Siksi aiempien vuosien mukaista opiskelijamäärien kasvua ei voida vielä olettaa.
 - Vuoden 2024 läsnä olevien opiskelijoiden määrän (lukukausien keskiarvo!) arvioidaan olevan 285.000, joista 4.000 olisi EU-/ETA-opiskelijoita, joiden ei tarvitse maksaa terveydenhoitomaksua.
 - Näin ollen terveydenhoitomaksun määräksi saataisiin $89,9 \text{ milj.} \cdot 0,23 / 281000 / 2 = 36,8$ euroa.
- Terveydenhoitomaksun ja viivästymismaksun määrän pysyminen vuoden 2023 tasolla vähentää hallinnollista työtä Kelassa. Tiedottaminen on helpompaa, ja oletettavasti väärän summan maksaneita opiskelijoita ei ole niin paljon.
- Käyttämättä jätetystä ajasta perittyjen maksujen lisääntyminen on huolestuttavaa. Maksun korotuksen vaikutusta käyttämättä jätettyjen aikojen määrään olisi seurattava tarkasti.

Lainsäädäntömuutokset ja toimeenpano 3/4

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta

(741/2023, valvontalaki) astuu voimaan 1.1.2024.

- Valvontalailla kumotaan mm. yksityisestä terveydenhuollosta annettu laki (152/1990).
- Laissa säädetään valtion, hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin, HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon ja Kansaneläkelaitoksen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon ja kuntoutuspalvelujen järjestämisen valvonnasta sekä julkisesti ja yksityisoikeudellisessa muodossa tuotettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valvonnasta (1 §).
 - Lakia sovelletaan kokonaisuudessaan Kelaan korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä.
 - Kela vertautuu näissä tehtävissä hyvinvointialueisiin sote-palvelujen järjestäjinä.
 - YTHS toimii korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollossa palveluntuottajana.

Lainsäädäntömuutokset ja toimeenpano 4/4

Sote-valvontalain mukaisia palvelunjärjestäjän tehtäviä (Kelan näkökulma)

- Omavalvonta
 - Menettely, kun palvelunjärjestäjä havaitsee palveluntuottajan tai sen alihankkijan toiminnassa epäkohtia tai puutteita (25 §)
 - Omavalvontaohjelman laatiminen ja julkaiseminen verkkosivuilla (26 §)
 - Palautteen kerääminen säännöllisesti asiakkailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä + havaintojen ja toimenpiteiden julkaiseminen neljän kuukauden välein
 - Palveluntuottajan ilmoitusten käsittely ja palvelunjärjestäjän henkilöstön ilmoitusvelvollisuus asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantaneista tapahtumista (29 §)
 - Ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle sekä tarkastuskertomukset tiedoksi valvontaviranomaiselle (34 §)
- Valvira ja aluehallintovirastot valvovat jatkossa myös Kelan järjestämistoimintaa (32–39 §)
- Kelalle tulevien uusien velvoitteiden suunnittelu on käynnissä. Odotamme myös Valviran koulutusta.

Hoitotakuulainsäädännön toteutumisen seuranta

- Hyvinvointialueiden järjestämän kiireettömän hoidon pääsyn enimmäisajoista eli ns. hoitotakuusta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010).
 - Hoitotakuun tiukennus koskee myös korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa, josta säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetussa laissa (695/2019).
- Yhteyden saaminen YTHS:lle ja hoidontarpeenarvio **saman päivän aikana** arkipäivisin aukioloaikoina
- Kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä hoidontarpeenarviota seuraavien **14 vuorokauden** aikana.
 - Edellyttää, että opiskelijan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja että hoito kuuluu yleislääketieteen alaan.
 - Jatkohoito lääkärille on tarvittaessa järjestettävä seitsemän vuorokauden aikana.
- Suun terveydenhuollossa hoitopääsy viimeistään **kolmen kuukauden** kuluessa hoidontarpeenarviosta.
- HE 55/2023: esitetään luopumista 1.11.2024 voimaantulevasta seitsemän vuorokauden hoitotakuuajasta.

YTHS:n talouden toteumaa

- Tarkemmat talouden tiedot saadaan keväällä tilinpäätösten jälkeen.
 - Kela seuraa YTHS:n talouden toteumaa kalenterivuoden aikana 3 kertaa vuodessa pidettävissä Jatkuvan seurannan kokouksissa.
- Valtion talousarvion mukainen määräraha on 65 412 000 euroa + 1 milj. euroa valtionavustuksiin.
 - Momenttia on laskutettu 64 992 687,74 euroa.
- YTHS:lle on vuonna 2023 maksettu 2.11.2023 mennessä 85 363 380,28 euroa.
 - Summa sisältää YTHS:n laskuttaman 79 024 920 euroa ja edellisen vuoden ylijäämän 6 338 460,28 euroa.
 - YTHS:n velka Kelalle vuodesta 2022 oli 636 619,55 euroa, jolloin YTHS:n käytettävissä on ollut tähän mennessä yhteensä 85 999 999,83 euroa.
 - Terveystenhoitomaksuja on kertynyt kalenterivuoden 2023 aikana 30.9. mennessä 17 523 374,15 euroa (ei sisällä viivästymismaksuja).
 - Lisäksi Kelan velkaa valtiolle vuodesta 2022 on käytetty vuoden 2023 kuluihin 5 432 318,56 euroa.
- Lisärahoitushakemus vuodelle 2023 on edelleen STM:n käsiteltävänä.

Kiitos!

kirsi.airinen@kela.fi etuuspäällikkö

oth@kela.fi

Kela|Fpa